

ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ශිල්පීය ආයතනය

අදියර III විභාගය - 2023 ජූලි

යෝජිත උත්තර

(304) සංස්ථාපිත සහ පුද්ගලික බඳුකරණය (CPT)

ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ශිල්පීය ආයතනය
නො. 540, පූජ්‍ය මුරුත්තේච්චුවේ ආනන්ද නාහිමි මාවත,
නාරාහේන්පිට, කොළඹ
දුරකථන: 011-2-559 669

මෙය අධ්‍යාපන හා පුහුණු කිරීම් අංශයේ ප්‍රකාශනයකි.

ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ශිල්පීය ආයතනය
අදියර III විභාගය - 2023 ජූලි
(304) සංස්ථාපිත සහ පුද්ගලික බදුකරණය (CPT)
යෝජිත උත්තර

(මුළු ලකුණු 20)

A කොටස

පළමු වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර:

පරිච්ඡේදය 01- ශ්‍රී ලංකාවේ බදුකරණය හැඳින්වීම

දේශීය ආදායම් පනතේ 69(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව, යම් පුද්ගලයකු යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා (අ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසය කරයි නම්;
 (ආ) එම වර්ෂය තුළ දී ශ්‍රී ලංකාව තුළ කායිකව සිටී නම් සහ එම කායිකව සිටීමේ කාලසීමාවේ හෝ කාලසීමාවල මුළු එකතුව එම වර්ෂය තුළ ආරම්භවන හෝ අවසන් වන යම් මාස 12 ක කාල සීමාවක් තුළදී දින 183 ක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් වේ නම්;
 (ඇ) එම පුද්ගලයා ශ්‍රී ලංකාවේ රජයේ සේවකයකු හෝ නිලධාරියකු වේ නම් සහ එම පුද්ගලයා කාලක්‍රමයා එම වර්ෂය තුළ විදේශයක ඇත්නම්; හෝ
 (ඈ) වෙළඳ නැව් පනතේ අර්ථනුකූලව, ශ්‍රී ලංකා නෞකාවක සේවයේ නියුක්තව සිටින්නේ නම්, ඔහු එසේ සේවයේ නියුක්තව සිටින කාල සීමාව තුළ,

එම පුද්ගලයා එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකයක් වන්නේය.
 ලබා දී ඇති සිද්ධියට අනුව, ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසියෙකු වන ජේසන් මහතා, 2022 මැයි 01 දින සිට වසර තුනක කාලයක් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ඕස්ට්‍රේලියානු මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ නිලධාරියකු ලෙස පත් කර තිබේ. රාජකාරි භාරගත් පසු, 2022/23 තක්සේරු වර්ෂය පුරාවටම ඔහු ශ්‍රී ලංකාවේ රැඳී සිට ඇත. ඒ අනුව, 69(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව, ඔහු දින 183 කට වඩා වැඩිපුර ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිට ඇති බැවින් 2022/2023 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බදු කාර්යය වෙනුවෙන් ඔහු ශ්‍රී ලංකාවේ වාසිකයකු වේ.

(ලකුණු 05 කි)

දෙවන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර :

පරිච්ඡේදය 02 : ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීම

(a)
රණසිංහ මහතා

2022/2023 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ප්‍රාග්ධන ලාභ මත බද්ද ගණනය කිරීම

ගෘහ භාණ්ඩ සහිත ස්ථිර වාසස්ථානය - බදු නිදහස්

පනතේ තුන්වන උපලේඛනයේ "උ" ඡේදය ප්‍රකාරව, උපලබ්ධි වීමට පෙර වසර තුනක් අඛණ්ඩව මූලික වාසික ස්ථානය තනි පුද්ගලයාට හිමිව ඇත්නම් සහ එම වසර තුනෙන් අවම වශයෙන් වසර දෙකක් එහි තනි පුද්ගලයා ජීවත් වූයේ නම්, එම තනි පුද්ගලයාගේ ප්‍රධාන වාසික ස්ථානය උපලබ්ධි වීම මගින් වාසික තනි පුද්ගලයාට හිමිවන ලැබීමක් නිදහස් කළ ලැබීමකි.

වගුරු බීම - මිනුවන්ගොඩ

රු.		
ලැබුණු ප්‍රතිෂ්ඨාව (වෙළඳපොල වටිනාකම)		9,200,000
අඩුකළා: පිරිවැය		
2017 සැප්තැම්බර් 30 දිනට වටිනාකම	8,000,000	
තැරැව්කරුගේ ගාස්තු	500,000	8,500,000
උපලබ්ධිවීම මත ලාභය		700,000
ප්‍රාග්ධන ලාභ මත බද්ද	700,000 @ 10%	70,000/-
		(ලකුණු 04)

(b) පනතේ 93 වන වගන්තියට අනුව, උපලබ්ධි කිරීම සිදු වූ අදාල ලිත් මාසය අවසන් වී දින 30 ක කාලයක් ඇතුළත ප්‍රාග්ධන ලාභ බදු වාර්තාව ගොනු කළ යුතුය.

(ලකුණු 01)
(මුළු ලකුණු 05)

තුන්වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර:

පරිච්ඡේදය 06 - බදුකරණයට සම්බන්ධ නඩු තීන්දු

සිරිපාල හා ඔහුගේ පුතුන් අතර, බදු කටයුතු සඳහා වලංගු හවුල් ව්‍යාපාර ගිවිසුමක් පවතින්නේ ද යන්න, පහත අවශ්‍යතා සැපිරීම මත රඳා පවතී.

1. හවුල් ව්‍යාපාරයක් ගොඩනැගීමට පාර්ශවයන් අතර ගිවිසුමක් පැවතිය යුතුය.
2. පාර්ශවයන් හවුල් ව්‍යාපාරයට යමකින් දායක විය යුතුය.
3. පාර්ශවයන් අතර ලාභ සහ පාඩු බෙදා ගැනීමට පොදු අදහසක් පැවතිය යුතුය.
4. ව්‍යාපාරය, පාර්ශවයන්ගේ අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිලාභය සඳහා කළ යුතුය.

සිරිපාල හා ඔහුගේ පුතුන් සම්බන්ධයෙන් ගත් විට, හවුල් ව්‍යාපාරයක් ගොඩනැගීම සඳහා ඔවුන් අතර ගිවිසුමක් පවතී. සිරිපාල, ගුණසිරි බෙකර්ස් හි ඔහුගේ ලාභ කොටසෙන් නව හවුල් ව්‍යාපාරයට දායක වෙයි. පාර්ශවයන් අතර ලාභ සහ පාඩු බෙදා ගැනීමට පොදු අදහසක් පවතින අතර ව්‍යාපාරය, පාර්ශවයන්ගේ අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිලාභය සඳහා පවත්වා ගෙන යනු ලබයි.

එබැවින්, සිරිපාල හා ඔහුගේ පුතුන් අතර, බදු කටයුතු සඳහා වලංගු හවුල් ව්‍යාපාර ගිවිසුමක් පවතියි. ඒ.ඒ.ඩාවුඩ්බෝයි එදිරිව දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් නඩු තීන්දුවේ තීරණය මඟින් ද මෙය සනාථ කරන අතර එහිදී, හවුල්කරුවන්ගෙන් එක් අයකුගේ දායකත්වය ඔහුගේ කුසලතාවය සහ විශේෂඥතාවය පමණක් වුවත්, හවුල් ව්‍යාපාරයක් පවතිය හැකි බවට උසාවිය තීන්දු කරන ලදී.

2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනත ද, බදු කටයුතු සඳහා හවුල් ව්‍යාපාරවල වලංගුතාවය හඳුනා ගනියි. “ලාභ ලැබීමේ පරමාර්ථයෙන් පොදුවේ ව්‍යාපාරයක් කරනු ලබන පුද්ගලයන් අතර පවතින සම්බන්ධතාවය” ලෙස හවුල් ව්‍යාපාරයක් ලෙස පනතේ 10(1) වගන්තියෙන් නිර්වචනය කර ඇත. හවුල් ව්‍යාපාරය යන්න වෙනම නීත්‍යානුකූල ඒකකයක් නොවන බවත්, පුද්ගලයන්ගේ හුදු සංගමයක් බවත් පනතේ 10(2) වගන්තියේ දක්වා ඇත.

එහිදී, හවුල් ව්‍යාපාරයක ලාභ සහ පාඩු, හවුල්කරුවන් මගින් බද්දට යටත් වන අතර එය ඔවුන්ගේ ලාභ බෙදාගැනීමේ අනුපාතවලට අනුව සිදුවේ. සිරිපාල හා ඔහුගේ පුතුන් සම්බන්ධයෙන් ගත් විට, නව හවුල් ව්‍යාපාරයේ ලාභ සහ පාඩු සිරිපාල හා ඔහුගේ පුතුන් මගින් බද්දට යටත් වන අතර, එය ඔවුන්ගේ ලාභ බෙදාගැනීමේ අනුපාතවලට අනුව සිදුවේ.

(ලකුණු 05)

හතරවන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර

පරිච්ඡේදය 07 - වෙනත් ව්‍යාපාර බදු (එකතු කළ අගය මත බද්ද)

(a) 2002 අංක 14 දරන එකතු කළ අගය මත බදු පනතේ 20(2) වගන්තිය අනුව, වලංගු බදු ඉන්වොයිසියක පහත දෑ ඇතුළත් විය යුතුය.

- සැපයුම්කරුගේ නම, ලිපිනය හා ලියාපදිංචි කිරීමේ අංකය;
- සැපයුම ලැබූ තැනැත්තාගේ නම, ලිපිනය හා ලියාපදිංචි අංකය ;
- බදු ඉන්වොයිස් පත්‍රය නිකුත් කළ දිනය සහ එහි අනුක්‍රමික අංකය. එය යම් පරතරයක් නොමැතිව ලක්ෂ්‍යන් 40 ක් නොඉක්මවිය යුතුය.
- සැපයුම් කළ දිනය සහ සපයන ලද භාණ්ඩ හෝ සේවා වල විස්තරය; සැපයුමේ ප්‍රමාණය හෝ ධාරිතාවය;
- සැපයුමේ වටිනාකම, අය කළ බද්ද සහ සැපයුම සඳහා ප්‍රතිෂ්ඨාව; සහ
- “බදු ඉන්වොයිසිය” යන වචන ඉන්වොයිස් පත්‍රයේ ප්‍රකටව පෙනෙන ස්ථානයක.

(ලකුණු 03)

(ඉ) සපත්තු ආනයනය කර දේශීය වෙළඳපොළේ විකිණීමේ නිරතව සිටින සීමා සහිත ස්ක (පෞද්ගලික) සමාගම, සමාජ ආරක්ෂණ දායකත්ව බද්ද සඳහා එහි පිරිවැටුම, පහත පරිදි අදාළ කර ගත යුතුය. 2022 අංක 25 දරන සමාජ ආරක්ෂණ දායකත්ව බදු පනතේ 2(ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව, යම් තැනැත්තකු යම් ද්‍රව්‍යක් ආනයනය කිරීම සහ විකිණීම ඇතුළුව එවැනි ද්‍රව්‍යක නොග හෝ සිල්ලර වෙළඳ ව්‍යාපාරයක් කරනු ලබන්නේ නම්, පිරිවැටුමෙන් සියයට 50 ක්, සියයට 2.5 ක අනුපාතයක සමාජ ආරක්ෂණ දායකත්ව බද්දට යටත් වේ.

(ලකුණු 02)

A කොටසේ අවසානය

පස්වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර:

පරිච්ඡේදය 07 - වෙනත් ව්‍යාපාර බදු (එකතු කළ අගය මත බද්ද)

සීමා සහිත සුපර් (පෞද්ගලික) සමාගම
 2023 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වූ කාර්තුව සඳහා
 ගෙවිය යුතු එකතු කළ අගය මත බද්ද ගණනය කිරීම

<u>නිමවුම් බද්ද</u>	<u>සැපයුම් වටිනාකම</u>	<u>අනුපාතය</u>	<u>බද්ද</u>
දේශීය වෙළඳපොළේ ආරක්ෂිත උපකරණ විකිණීම	8,540,000	15%	1,281,000
දේශීය සේවාදායකයන්ට සැපයූ සේවා	14,580,000	15%	2,187,000
කාර්යාල ගෘහ භාණ්ඩ විකිණීම	74,000	15%	11,100
මුළු නිමවුම් බද්ද			3,479,100
<u>යෙදවුම් බද්ද</u>			
ආරක්ෂිත උපකරණ ආනයන මත		1,465,000	
දේශීය මිලදී ගැනුම් මත		1,234,000	
සේවා දායක ආයතන වෙත යාමට නිලධාරීන් විසින් භාවිතා කරන යතුරු පැදිවල අළුත්වැඩියා මත		22,500	
යෙදවුම් බද්ද		2,721,500	
ඉඩදිය හැකි යෙදවුම් බද්ද (ඉදිරියට ගෙන එන ලද වටිනාකම හැර)		2,721,500	
ඉදිරියට ගෙන එන ලද අඩුකර නොගත් යෙදවුම් බද්ද		454,000	
එකතුව		3,175,500	
ඉඩදිය හැකි යෙදවුම් බද්ද			(3,175,500)
ඉඩදිය හැකි යෙදවුම් බද්ද			303,600
ගෙවිය යුතු එකතු කළ අගය මත බද්ද			303,600
අඩු කළා-			
මාසික බදු ගෙවීම්			(200,000)
ඉතිරි ගෙවිය යුතු බද්ද			<u>103,600</u>

(ලකුණු 10)

හයවන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර:

පරිච්ඡේදය 05 - බැඳීම් සහ ක්‍රියාපටිපාටි

(a)

1. ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරීන්ගේ ආයතනයේ සාමාජිකයකු.
2. නීතිඥවරයකු.
3. නීතිපතා සේවයෙහි නියුක්ත කරගනු ලැබූ සේවා නියුක්තයකු.
4. ශ්‍රී ලංකා බදුකරණ ආයතනයේ සාමාජිකයකු.
5. කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අනුමත කරනු ලැබූ සහ සමාගම් (විගණකවරයන්ගේ) නියෝග යටතේ විගණකවරයකු ගෙස ලියාපදිංචිව සිටින පුද්ගලයකු
6. කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් සඳහන් කරනු ලබන වෙනත් යම් ආකාරයක පුද්ගලයකු (2020.09.23 දිනැති අංක 2194/50 දරන ගැසට් නිවේදනය) .
7. පුද්ගලයකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, ඔහුගේ ඥාතියකු.
8. සමාගමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ඒ සම්බන්ධ අධ්‍යක්ෂවරයකු හෝ ලේකම්වරයා.
9. හවුල් ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ඒ හවුල් ව්‍යාපාරයේ හවුල්කරුවකු.
10. පුද්ගල මණ්ඩලයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ඒ පුද්ගල මණ්ඩලයේ සාමාජිකයකු.

(ලකුණු 04)

(b)

නියම කොට ඇති දිනයේදී හෝ ඊට පෙර බදු වාර්තාවක් ගොනුකිරීමට අපොහොසත් වන තැනැත්තකු,

- ගෙවීමට ඇති බදු මුදලින් සියයට පහක් සමඟ, ගොනු කිරීමට අපොහොසත් වීම අඛණ්ඩව පවත්නා එක් එක් මාසය හෝ මාසයක කොටසක් සඳහා ගෙවීමට ඇති බදු මුදල් ප්‍රමාණයෙන් සියයට එකක් ද ; සහ
- රුපියල් පනස්දහසක් සහ ගොනු කිරීමට අපොහොසත්වීම අඛණ්ඩව පවත්නා එක් එක් මාසය හෝ මාසයක කොටසක් සඳහා වැඩිපුර රුපියල් දස දහසක් යන්නෙන්, වඩා වැඩි මුදලට සමාන දඩයකට යටත් විය යුතුය.

(ලකුණු 03)

(c)

ස්වයං තක්සේරු බදු ගෙවන්නකු ස්වයං තක්සේරු බදු වාර්තාව ගොනු කළ යුතුය.	පැහැර හරින ලද තක්සේරුව ස්වයං තක්සේරු බදු ගෙවන්නකු, බදු වාර්තාව ගොනු කිරීමට අපොහොසත් වූ විට සහකාර කොමසාරිස්වරයා ඔහුගේ විනිශ්චය මත පදනම්ව තක්සේරුවක් කරනු ලැබේ.
ස්වයං තක්සේරු බදු වාර්තාව, තක්සේරු වර්ෂයක් අවසානවීමෙන් පසු මාස 8 ක් ඇතුළත ගොනු කළ යුතුය.	පැහැර හරින ලද තක්සේරුවක් ඕනෑම කාලයකදී සිදු කළ හැකිය.
බදු ගෙවන්නකු, ස්වයං තක්සේරුව මත පදනම්ව ගෙවීම් කරනු ලබයි.	කොමසාරිස්වරයා, පැහැර හරින ලද තක්සේරුව මත පදනම්ව බදු ගෙවීම පිළිබඳව දන්වනු ලබයි.

(ලකුණු 03)

(මුළු ලකුණු 10)

හත්වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර:

පරිච්ඡේදය 04 - හවුල් ව්‍යාපාර බදුකරණය

ශ්‍රී ලංකා ආදායම්
2022/2023 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා
ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද ගණනය කිරීම

විස්තරය	සටහන්	රු. +
ශුද්ධ ලාභය		5,600,000
හවුල්කරුවන්ගේ වැටුප්	1 (ඉඩ දෙනු නොලැබේ)	3,240,000
ශ්‍රේණිගත ගෙවූ බිම් කුලිය- ඉඩ දෙනු ලැබේ	(ඉඩ දෙනු ලැබේ)	-
අනුමත පුනර්ගණනයකට කළ පරිත්‍යාග	(ඉඩ දෙනු නොලැබේ)	300,000
ඉරාණිගේ ස්වෘමි පුරුෂයාට ගෙවූ වැටුප්	(ඉඩ දෙනු ලැබේ)	-
ක්ෂයවීම්	(ඉඩ දෙනු නොලැබේ)	360,000
යන්ත්‍ර මත ප්‍රාග්ධන දීමනා	3,600,000/5	(720,000)
ස්ථාවර තැන්පතුව මත පොලී ආදායම		(2,100,000)
ව්‍යාපාර ආදායම		6,680,000
හවුල් ව්‍යාපාරයේ ආදායම		6,680,000

ස්ථාවර තැන්පතුව මත පොලී ආදායම	2,100,000
හවුල් ව්‍යාපාරයේ තක්සේරුකළ හැකි ආදායම	8,780,000
අඩු කළා: සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් - අනුමත පුනරාගතයකට පරිත්‍යාග තක්සේරුකළ හැකි ආදායමෙන් 1/5 හෝ රු.500,000 න් අඩු අගය	(300,000)
බදු කළ හැකි ආදායම- හවුල් ව්‍යාපාරය	8,480,000
හවුල් ව්‍යාපාරය ගෙවිය යුතු බද්ද ගණනය කිරීම	
- පළමු 1,000,000 x 0%	Nil
- ඉතිරි Rs.7,480,000 @ 6%	448,800
හවුල් ව්‍යාපාරය ගෙවිය යුතු ඉතිරි බද්ද	448,800

සටහන් 1

හවුල් කරුවන්ට ගෙවූ වැටුප් ඉඩ දෙනු නොලැබේ.

ගෙරානි	(රු.135,000 x 12)	රු. 1,620,000
ඉරානි	(රු.135,000 x 12)	රු. 1,620,000
		<u>රු. 3,240,000</u>

(ලකුණු 10)

B කොටසේ අවසානය

අටවන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර:

පරිච්ඡේදය 03 - සමාගම් බදුකරණය

සීමාසහිත මොඩර්න් ටෙක් (පෞද්ගලික) සමාගම
 2022/2023 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා
 තක්සේරුකළ හැකි ආදායම ගණනය කිරීම

	සටහන්	
ව්‍යාපාර ආදායම	1	76,694,000.00
ආයෝජන ආදායම	2	16,610,000.00
(a) මුළු තක්සේරු කළ හැකි ආදායම		93,304,000.00
අඩු කළා: සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් හා සහන	3	(1,800,000.00)
(b) බදු කළ හැකි ආදායම		91,504,000.00
(c) ගෙවිය යුතු දළ බද්ද	4	27,451,200.00
අඩු කළා: බදු බැර		
ස්ථාවර තැන්පතු පොලී ආදායම මත රඳවා ගත් බදු		(535,000.00)
වාරික ගෙවීම්		(13,125,000.00)
(d) ගෙවිය යුතු ඉතිරි ආදායම් බද්ද		13,791,200.00

සටහන් 1 - ව්‍යාපාර ආදායම

සීමාසහිත මොඩර්න් ටෙක් (පෞද්ගලික) සමාගම
 2022/2023 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා තක්සේරු කළ හැකි ව්‍යාපාර ආදායම ගණනය කිරීම

විස්තරය	පෙර වැඩ	+	-
බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය		86,850,000.00	
කුලී ආදායම - ආයෝජන ආදායමකි			6,000,000.00
ස්ථාවර තැන්පතුව මත පොලී ආදායම- (ආයෝජන ආදායමකි)			10,700,000.00
ලාභාංශ ආදායම			2,850,000.00
පරිගණක උපකරණ ඉවත් කිරීම මත ගිණුම්කරන ලාභය			1,200,000.00
පරිගණක උපකරණ ඉවත් කිරීම මත තක්සේරු කළ හැකි ගාස්තුව	1	1,200,000.00	
ගිණුම්කරණ ක්ෂය		5,650,000.00	
ප්‍රාග්ධන දීමනා	2		2,090,000.00
පාරිතෝෂික වෙන් කිරීම	3	3,432,000.00	

නීති වියදම් - ආදායම ලබාගැනීමේදී දරන ලද වියදමක් නොවේ		90,000.00	
සේවක පුහුණු වියදම් - ඉඩ දෙනු ලැබේ.		-	-
සංග්‍රහ වියදම්		452,000.00	
අඩමාන ණය සඳහා පොදු ප්‍රතිපාදනය		620,000.00	
ලියා හරින ලද බොල් ණය - ඉඩ දෙනු ලැබේ		-	
පරිතාග කිරීම්		1,800,000.00	
කාරක ප්‍රාග්ධන ණය සඳහා පොලිය - ඉඩ දෙනු ලැබේ.		-	
ගෙවූ පාරිකෝෂික			560,000.00
එකතුව		100,094,000.00	23,400,000.00
තක්සේරු කළ හැකි ව්‍යාපාර ආදායම		76,694,000.00	

පෙර වැඩ 1

පරිගණක උපකරණ ඉවත්කිරීම මත ගිණුම්කරණ ලාභය බදු සඳහා ලාභ හෝ ලැබීම් ලෙස සලකනු නොලැබේ. දේශීය ආදායම් පනත අනුව, තක්සේරු කළ හැකි ගාස්තු හෝ තුලනය කිරීමේ දීමනා ගණනය කළ යුතුය.

ප්‍රතිෂ්ඨාව 1,200,000.00

අඩුකලා: බදු සඳහා ලියාපදිංචි අගය

පරිගණක උපකරණවල පිරිවැය 4,850,000.00

(-) ප්‍රාග්ධන දීමනා

ත/ව 2017/2018 1,212,500.00

ත/ව 2018/2019 1,212,500.00

ත/ව 2019/2020 1,212,500.00

ත/ව 2020/2021 1,212,500.00

ත/ව 2021/2022- සම්පූර්ණයෙන් ලබාගෙන ඇත.

ප්‍රතිෂ්ඨාව 4,850,000.00 (4,850,000.00) 0

අඩුකලා: බදු සඳහා ලියාපදිංචි අගය 1,200,000.00

පෙර වැඩ 2

ව්‍යාපාර ආදායම ජනනය කිරීම සඳහා භාවිතා කරන ලද වත්කම් වෙනුවෙන් ගිණුම්කරණ ක්ෂය සඳහා ඉඩ නොදෙන අතර දේශීය ආදායම් පනත අනුව, ප්‍රාග්ධන දීමනා සඳහා සුදුසුකම් ලැබිය හැකිය.

විස්තරය	අත්පත් කරගත් වර්ෂය	වත්කමේ පිරිවැය	ප්‍රාග්ධන දීමනා අනුපාතය	ප්‍රාග්ධන දීමනාව
ඉඩම	2017/2018	8,250,000.00	N/A	N/A
කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල	2017/2018	7,900,000.00	10 Years	790,000.00
මෝටර් වාහන - බෙදා හැරීමේ වෑන් රථය	2022/2023	6,500,000.00	5 Years	1,300,000.00
පරිගණක උපකරණ	2017/2018	9,350,000.00	5 Years	වර්ෂ 5 සම්පූර්ණයෙන් ගෙන ඇත
එකතුව				2,090,000.00

පෙර වැඩ 3

පනතේ 10 (1) (ආ) (ඩසසස) වගන්තිය අනුව, පාරිතෝෂික සඳහා වෙන්කිරීම් ඉඩ නොදෙන අතර ගෙවූ මුදල පමණක් අඩු කළ හැකිය.

සටහන 02- ආයෝජන ආදායම

කුලී ආදායම (රු.6,000,000-90,000)	5,910,000
ස්ථාවර තුන්පතුව මත පොලී ආදායම	10,700,000
ලාභාංශ ආදායම - අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමක් වේ.	-
තක්සේරු කළ හැකි ආයෝජන ආදායම	16,610,000

සටහන 03 - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්

සමාගම රු.1,800,000 ක් වටිනා තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ, ප්‍රාදේශීය සභාවට පරිත්‍යාග කර තිබේ. 52 (පස්වන උපලේඛනයේ (1)(ආ) (සස), වගන්තිය අනුව, තනි පුද්ගලයකු හෝ අස්ථිත්වයක් විසින් පළාත් පාලන ආයතනයක් වෙත මුදලින් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් සිදු කරන ලද පරිත්‍යාගයක් කිසිදු සීමාවකින් තොරව සුදුසුකම් ලත් ගෙවීමක් ලෙස සැලකේ.

සටහන් 04- ගෙවිය යුතු දළ ආදායම් බද්ද

විස්තරය	තක්සේරු කළ හැකි ආදායම	සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්	බදුකළ හැකි ආදායම	බදු අනුපාතිකය	බදු වගකීම
ව්‍යාපාර ආදායම (ආයෝජන ආදායම හැර)	76,694,000.00	(1,800,000.00)	74,894,000.00	30%	22,468,200.00
ආයෝජන ආදායම	16,610,000.00	-	16,700,000.00	30%	4,983,000.00
එකතුව	93,304,000	(1,800,000)	91,504,000		27,451,200.00

(ලකුණු 25)

නවවන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර:

පරිච්ඡේදය 03- පුද්ගලයකුගේ බදු කළ හැකි ආදායම

ආනන්ද මහතා

2022/2023 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ආදායම් බද්ද ගණනය කිරීම

	සටහන	රු.	රු.
සේවා නියුක්ති ආදායම	1		4,830,000
ව්‍යාපාර ආදායම	2		3,044,000
ආයෝජන ආදායම	3		<u>950,000</u>
මුළු තක්සේරු කළ හැකි ආදායම			8,824,000

අඩුකළා: සහන සහ සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්

පුද්ගල දීමනාව		1,200,000	
මුළු සහන		1,200,000	
සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්:			
පරිත්‍යාග	4	<u>300,000</u>	
මුළු සහන සහ සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්			<u>(1,500,000)</u>
(a) බදු කළ හැකි ආදායම			<u>7,324,000</u>

(b) බදු වගකීම

පළමු	500,000 x 6%	30,000
ඊළඟ	500,000 x 12%	60,000
ඊළඟ	500,000 x 18%	90,000
ඊළඟ	500,000 x 24%	120,000
ඊළඟ	500,000 x 30%	150,000
ඉතිරිය	<u>4,824,000 x 36%</u>	<u>1,736,640</u>
එකතුව	<u>7,324,000</u>	<u>2,186,640</u>

ගෙවිය යුතු දළ බද්ද **2,186,640**

අඩු කළා : බදු බැර

අඩු කරන ලද අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බදු	856,800
ස්වයං තක්සේරු ගෙවීම් (වාරික ගෙවීම්)	600,000
	<u>(1,456,800)</u>

(c) ඉතිරි ගෙවිය යුතු/ (වැඩිපුර ගෙවූ) බද්ද **729,840**

(d) නිදහස් ආදායම:

ලැයිස්තුගත කොටස්වල ප්‍රාග්ධන ලාභ	රු. 740,000
වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභය	රු. 500,000
ලාභාංශ ආදායම	රු. 450,000

පෙර වැඩ

සටහන 1 - සේවා නියුක්ති ආදායම

ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තිය

මූලික වැටුප (300,000 x 12)	3,600,000
ප්‍රසාද දීමනාව	150,000
ඉන්ධනදීමනාව (60,000 x 12)	720,000
වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභය - සේවා නියුක්ති ආදායමේ කොටසක් නොවේ.	-
වාහන ප්‍රතිලාභය (30,000 x 12)	<u>360,000</u>
සේවා නියුක්ති ආදායම	<u>4,830,000</u>

සටහන 2 - නොකාරිස් කාර්යාලයේ ව්‍යාපාර ආදායම

	(+)	(-)
බදු පෙර ලාභය	2,580,000	
එකතු කළා: සේවාදායකයන්ට සංග්‍රහ සඳහා	200,000	
ඡායා පිටපත් යන්ත්‍රයක් මිලදී ගැනීම	330,000	
අඩු කළා: ප්‍රාග්ධන දීමනාව (රු. 330,000/5)		66,000
එකතුව	3,110,000	66,000
ව්‍යාපාර ආදායම	3,044,000	

සටහන 3 - ආයෝජන ආදායම

පොලී ආදායම

-	භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පොලී ආදායම	රු. 900,000	
-	ණය පොලී ආදායම	රු. 50,000	950,000
	ලැයිස්තුගත කොටස්වල ප්‍රාග්ධන ලාභය	රු. 740,000	නිදහස්
	ලාභාංශ ආදායම - අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීමකි		<u>නිදහස්</u>
	ආයෝජන ආදායම		<u>950,000</u>

සටහන 4 - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්

රජයට කරන පරිත්‍යාග (තක්සේරු කළ හැකි ආදායම් දක්වා ඉල්ලා සිටිය හැකිය)	රු. 250,000
පුණ්‍ය ආයතනයන්ට කළ පරිත්‍යාග - (අනුමත පුණ්‍ය ආයතනයක් ලෙස උපකල්පනය කරන ලදී)	රු. 50,000
එකතුව	රු.300,000
	(ලකුණු 25)

C කොටසේ අවසානය

Notice:

These answers compiled and issued by the Education and Training Division of AAT Sri Lanka constitute part and parcel of study material for AAT students.

These should be understood as Suggested Answers to question set at AAT Examinations and should not be construed as the “Only” answers, or, for that matter even as “Model Answers”. The fundamental objective of this publication is to add completeness to its series of study texts, designs especially for the benefit of those students who are engaged in self-studies. These are intended to assist them with the exploration of the relevant subject matter and further enhance their understanding as well as stay relevant in the art of answering questions at examination level.

© 2021 by the Association of Accounting Technicians of Sri Lanka (AAT Sri Lanka). All rights reserved. No part of this document may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without prior written permission of the Association of Accounting Technicians of Sri Lanka (AAT Sri Lanka)